

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО СМИРНЕНСКИ”-СТАМБОЛИЙСКИ

4210 гр. Стамболийски, ул. „Генерал Гурко” №7, тел:0339/62270, факс 0339/62270

E-mail: ou_smirnenski@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:
ТАНЯ ТОНОВА – ДРАГАНОВА
ДИРЕКТОР

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета на Педагогически съвет на 15.09.2021 г. с

Протокол № 1

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално — икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ОУ „Христо Смирненски” за превенция на ранното напускане на образователната система:

- **ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**
- **НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ**
- **СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВЯНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ**

- КОНВЕНЦИЯ ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

В стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможното развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионално развитие на децата и младите хора в България.

Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилията им за справяне с това.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения. Здравният статус и достъпът до услуги и ресурси, които могат да осигурят по — добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние са в пряка зависимост от получената по — висока степен на образование.

Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напусналите училище и техните семейства и върху цялостното социално — икономическо развитие на страната.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ :

Причините за отпадане от училище са многообразни и не се проявяват изолирано, а въздействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало от училище.

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблеми. Причините за това са различни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия.

Анализирайки проблема установихме, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат не извинени отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане.

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини.
2. Социални причини
3. Етнокултурни причини.
4. Образователни причини.
5. Институционални причини.
6. Причини, свързани със здравния статус

Социално - икономически причини: ниски доходи, лошото качество на живот на определени социални слоеве, поради задължение да гледа по малкия си брат/сестра, използване на детето като трудов ресурс;

Образователни причини: слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище, затруднения при усвояването на учебния материал, наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.

Етнокултурни причини: по — ниска ценност на образованието, по ранното встъпване в брак и други.

Психологически причини: неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение от натрупания училищен опит и др.

Институционални причини: като такива могат да квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище и др.;

Причини свързани със здравния статус: в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на детските градини и училищата за приобщаването на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование;

В ОУ „Христо Смирненски” – гр. Стамболийски деца, застрашени от отпадане са основно тези, които имат отсъствия по неуважителни причини или имат повтарящи се прояви на насилие и агресия към съучениците си, но въпреки това е едно от училищата в България, в които няма отпаднали ученици. Това се дължи на последователната политика на образователната институция подчинена на принципите за:

всеобхватност на дейностите — осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, ранна диагностика, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес; -

публичност и прозрачност на цялостната политика — чрез интернет страницата на училището, добрите практики и документиране на проблемните и рискови ситуации; обратна връзка с институции, родители, педагогически съветник, психолози, класни ръководители, учители и ученици;

идентифициране на рисковите фактори — доклади, анализи на педагогическия съветник, училищните психолози и класните ръководители;

В ОУ „ Христо Смирненски“ гр. Стамболийски разполага с високо квалифицирани учители, използващи различни методи на обучение. През учебната 2020-2021 г. 90% от педагогическия състав е повишил своята квалификация, защитавайки по- висока степен ПКС. Училището предлага извънкласни дейности, които дават възможности за изява , създават приятелска среда за обучение.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно отпадане на ученици от идентифицираните рискови групи в училище.
2. Подобрени резултати от НВО, олимпиади и осигурена образователна и личностна подкрепа на всеки ученик.

Политиките и мерките, които ОУ „Христо Смирненски“” предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете. В училището се акцентира върху силните страни на всеки ученик, което подпомага личностното му развитие. Политики и мерки в ОУ „Христо Смирненски” произтичащи от:

Семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище, поради страх от социална изолация, по — ниска самооценка, невъзможност към адаптиране към учебния процес и останалите ученици.

Мерки: Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез редица дейности за приобщаване на децата със специални образователни потребности, децата от ромски произход, както и изоставени от семейства, заминали за чужбина.

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставане на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата и трудовата социална обстановка.

Мерки: Ежеседмични контакти от класните ръководители с родителите/настойниците /на учениците, консултации с педагогическия съветник и училищните психолози, сътрудничество с Отделите за закрила на детето и други институции, а при необходимост при прояви на тези деца — Детска педагогическа стая.

3. Недостатъчна образованост на родителите и липса на занижен контрол върху цялостното развитие на ученика. Изразява се в неспазване на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, незаинтересованост за изученото през деня и подготовката на ученика за следващия ден — домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи.

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната организация в училище, провеждане на срещи на тези родители с ръководство, класни ръководители, педагогически съветник, училищния психолог, мотивиране, консултиране и приобщаване към училищната общност.

4. Чести конфликти между агресивни родители, negliжиране и насилие над детето — побой, домашно насилие, развод и др.

Мерки: Сътрудничество с „Отдела за закрила на детето” и други институции.

5. Социално слаби семейства .

Мерки: Учениците от 1 до 4 клас има и безплатна закуска или плодове. В училището функционира училищен стол, който се ползва за обедно хранена. Социално слабите деца и децата сираци ползват безплатни купони.

Други по — важни мерки и дейности, залегнали в програмата на ОУ” Христо Смирненски” за превенция на ранното напускане на училище са:

1.1 Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците:

- Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи.
  - Обобщаване всяка седмица на информацията за отсъствията на учениците от класните ръководители. При натрупване на отсъствия по неுவажителни причини на ученик следва подаване на информация на родителите от класния ръководител за изясняване причините за отсъствията.
- 1.2 Координиране на действията на класните ръководители с тези на педагогическия съветник, училищния психолог и училищното ръководство.
  - 1.3 Запознаване на учениците с правилника за дейността на училището от класните ръководители още в първия учебен час.
  - 1.4 Разглеждане в ЧК на теми свързани : - с превенция на насилието; - с неправомерните действия, характерни за малолетните и непълнолетните ученици; - опасностите от сърфиране в интернет както и други рискови прояви, които могат да застрашат децата и да доведат до отпадането им от училище; - теми свързани с гражданското образование [здравно образование и възпитание/.
  - 1.5 Системно подпомагане на ученическия колектив за създаване на екипност провеждане на тренинги за създаване на екипност, доверие, подобряване на модела на общуване и изграждане на толеранс. От педагогическия съветник и училищните психолози.
  - 1.6 Подпомагане адаптирането на учениците от петите класове от начален към прогимназиален етап на обучение, чрез провеждане на тренинги — за адаптация и екипност. От педагогическия съветник и училищните психолози.
  - 1.7 Утвърждаване на позитивна дисциплина — използване на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.
  - 1.8 Развитие на училищната общност — превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.

1.9 Провеждане на изнесено обучение по социални умения и работа в екип с учениците от подготвителните класове, с цел по бързото и по лесното им адаптиране в новата среда на училището.

1.10 Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище.

1.11 Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти –обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи ученици с цел повишаване на ефективността на педагогическите подходи.

1.12 по — голяма атрактивност на преподавания материал чрез интерактивни методи, електронни уроци, онагледяване, практическа насоченост.

1.13 Осигуряване на всеки застрашен от отпадане ученик поради слаби оценки и невъзможност да покрие държавните образователни стандарти на консултации по съответните предмети по утвърден график , капо и допълнителна работа с тези ученици през ваканциите.

1.14 Работа в клубове по проект „Подкрепа за успех“:— за развитие на способностите и на компетентностите на учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравно образование, както и придобиване на умения за лидерство и едновременно с това за преодоляване на обучителните затруднения на учениците от различни класове.

1.15 Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извънучебни дейности: училищни турнири, спортни състезания, едnodневни екскурзии, зелени училища, образователен театър, посещение на изложби и концерти и др. В училището има традиция всяка година да се провеждат благотворителни концерти — на начален, среден и горен курс.

1.16 Поощряване с морални и материални награди.

1.17 Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава
- наставничество .

1.18 Кариерно развитие: Много важни са дейностите свързани с професионалното ориентиране и кариерното развитие на учениците. За тази цел Центъра за кариерно развитие през 2020 -2021 учебна година ще проведе с всички ученици от 1 до 7 клас ЧК, в който по подходящ начин ще бъдат запознати с интересни и желани професии.

По този начин учениците застрашени от отпадане могат да определят професията която им допада. Това ще ги мотивира за по добри учебни постижения и за оставане в училище.

1.19 Подобряване възможностите на обучение на деца със СОП. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. В зависимост от оценката на индивидуалните потребности на ученика от екипа за подкрепа за личностно развитие. Екипът включва — педагогическият съветник, училищните психолози, учителите по съответните предмети както и класните ръководители.

1.20 Включване на родителската общност за повишаване на активността и сътрудничеството с училищното ръководство.

1.21 Сътрудничество с различни организации — Дирекция „Социално подпомагане”, отдел за закрила на детето, ДПС, и др.

1.24 Отчет на дейностите и мерките по програмата.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

№ ПО РЕД	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНИК	СРОК
1.	Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците	класни ръководители, учители, родители	Постоянен
2.	Идентифициране на деца в риск от отпадане	класен ръководители	Постоянен
3.	Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашени от отпадане ученици (в часовете за консултации)	учители, класни ръководители	Постоянен
4.	Провеждане на разговори и индивидуални консултации с ученици и класния ръководител	класни ръководители	Постоянен
5.	Екипна работа на учители по класове	учители	Постоянен

6.	Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП	ресурсен учител, логопед, психолог	Постоянен
7.	Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици, коректно подаване в системата и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището	учители, ръководство	Постоянен (ежемесечно)
8.	Организиране участието на учениците в извънучилищни дейности и извънкласни клубове по интереси	учители	Постоянен
9.	Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците чрез електронния дневник	класни ръководители	Постоянен
10.	Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности	класни ръководители	Ежемесечно
11.	Своевременно уведомяване ДСП, отдел „Закрила на детето“, районна администрация за ученици, допуснали повече от 5 отсъствия по неуважителни причини	класни ръководители, директор	Ежемесечно
12.	Регулярно провеждане на родителски срещи	директор, класни ръководители	По график
13.	Популяризиране на добрите постижения на учениците в сайта на училището	директор	По график
14.	Активизиране на ученическото самоуправление чрез включване на повече ученици в проекти на училището	класни ръководители	Постоянен

